קח:

ל) עירופין יד., צ) [מ״ל כיטי
כיטי פירוש חמיכות חמיכוי
ערוך ערך כשרו, ג) [פ״ל כימי
תחילת ידים ורגלים כחמין
ערוך ערך קלר], ד) מסכת ערוך ערך קלר], ד) מסכת כלה, ס) [ע״ מוס' נדה ינ:
ד״ה דינת],

גליון הש"ם

גם' ונותן על גב עיניו. עי' לעיל דף יח ע"א תד"ה ומתרפאת:

לעזי רש"י

לוזי"א. רטיה לעין. פלימיא"ה. איזמל (להקזת

רבינו חננאל

אבל עושה הוא מי מלח. וכי היכי דמפרשא בברייתא אין עושין מי מלח מרובין לתת לתוך הכבשין שבתוך הגסטרא, אבל עושה הוא פתו ונותן לתוך התבשיל, וכן הלכה. ואע"ג דר' יוסי וכן הלכה. האנ"ג דרי יוסי אוסר מי מלח אין הלכה כמותו, דגרסינן בתחילת עירובין אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה כרבי יוסי לא בהלמי ולא בלחיים. ירושלמי כל ולא בלווים. יוושלם: כל מי שנותנין לתוכה ביצה ושוקעת זו היא מי מלח, אינה שוקעת הילמי. תני יהודה בר חביבא אין עושין מי מלח עזין והן . שהביצה צפה בהז. והלכתא סוותיה. ואם הביצה שוקעת כוותיה. ואם הביצה שוקעת בהן מותרין. וכיון דאמר הביצה צפה בהן הזכיר לא טבע בים סדום. כלומר לא טבע בים סדום, כלומר כל מים מלוחים עזין צפין בהן. למימלח פוגלא אסיר, לטבולי במילחא שרי. יין לתוך העין אסור ע"ג העין מותר. כשמואל דאמר שורה אדם פתו ביין ונותן שווה אום פונו ביין וביין ע"ג העין ואינו חושש. רוק תפל אפילו ע"ג העין ע"ג העין שרי, אבל מיפתח ומימץ עיינא בין בסממנא וקילורי בין במיא דסדום כדאמר ליה מר עוקבא לבר כו אמו ליה מה עוקבא לבו לואי, כוליה לא שרא מר שמואל. פי׳ חסודה בלשון

ערבי אלמחגמא.

אבל עושה כו'. מפרש בגמ': והלא הוא הילמי בין רב בין מעע. ואם המרובים אסורים אף המועטים אסורים ואם אלו מותרים אף אלו מותרים, ובגמרא מפרש דלחומרא א"ר יוסי דכולן לאיסור מפני שהוא כמעבד מתקן את האוכל הנתון לתוכו כדי שיתקיים: ואלו הן המוסדין מותרין. ובגמרא מפרש דלחומרא א"ר יוסי דכולן לאיסור מפני שהוא כמחלה קודם שיתן המים דהשמן מעכב שאין המלח מתערב יפה עם נוסן שמן לפוף מים בסחלה. קודם שיתן הים ומלח יחד הוא נראה המים ומתיש את כחו מהיות מי מלח עזין אבל לא יתן מים ומלח תחילה אפילו נותן שמן לבסוף דבשעה שנותן מים ומלח יחד הוא נראה כמעבד: גב" מאי האמר. מאי

הילמי ומאי מי מלח: לאסור או להסיר. האי דקאמר שניהן שוין לאיסור או להיתר: רבשין. שכובש להתקיים: גיסטרא. כלי שבור של חרם ואינו ראוי לכל תשמיש כשלם ומקלין אותו לכך: שהבילה לפה בהם. כח המלח מעכבת מלשקוע: למורייסא. של דגים: אין מולחין לנון ובילה. ג' וד' חתיכות יחד שהמלח מעבדן ונעשין קשין והוי תיקון: מריש הוה מלחנה פוגלה. בשבתה: פוגלה. לנון: כשרי. תילין גבוהים עיגול על עיגול: מימלה לא מלחנה. שתים יחד: טבולי. בשעת אכילה מטבילנא ואכילנא: קליפה חיצונה דביצה היא החלבון אלא איידי דתני בהדי אתרוג ולנון קליפה נקט בה נמי לשון קליפה: אין יוצאין מבני מעים. שמתקשרין ומתקשין ונעלרין: לא טבע גברא בימא דסדום. מפני שהמים מלוחין וכח מליחתן מעכבו מלטבוע: והפוכה מילה. דברים האמורים בה הפוכין: כשורא טבע. בתמיה: מהו למימשי מהני מיא גרסינן. מי אסור משום רפואה דגזור רבנן בכל רפואות בשבת משום שחיקת סממנין ואלו מרפאות את העין: שפיר דמי. דלאו מוכחא מילתה דלרפוחה עביד. חף על פי שמרפאין שרי דטעמא דרפואה דאסירא ליתא אלא גזירה שמא ישחוק סממנין דדמי לטחינה שהוא אב מלאכה: מהו למימץ ולמפחח. לשון אין מעמלין את המת (לחמן דף קנא:) עולם עיניו. כשהוא רוחן מהן בשבת מהו שיסגיר ויפתח עיניו כדי שיכנס מהן לעין: כיולה בו שמעתי. דהיכה דמוכחה מילחה דלרפוחה עביד הסור ומימד ומפתח נמי מוכחא מילתא והא אסהדותא דרב דימי דאמר לא טבע גברא בימא דסדום נפהא לו מינה הא כיון דמליחי טובא מסו ואסור למימך ולמפתח: זימנין א"ל וכו'. שקבל משניהם: ותרוייהו. רב מתנה ומר עוקבא: משמיה דאבוה דשמואל ולוי אמרי. תרתי מילי אמור חדא משמיה דאבוה דשמואל וחדא משמיה דלוי: חד אמר. או אבוה דשמואל או לוי: יין בחוך העין. דעמין ופתח אסור דמוכחא מילתא: על גב העין מותר. דאמרי לרחילה בעלמה עבדי: רוק הפל. שלה טעם כלום משניעור משנתו: אפילו על גב

אבל יעושה הוא את מי המלח ומובל בהן פתו ונותן לתוך התבשיל יא"ר יוםי והלא הוא הילמי בין מרובה ובין מועט ואלו הן מי מלח המותרין נותן שמן לכתחלה לתוך המים או לתוך המלח: **גבו'** מאי קאמר א"ר יהודה אמר שמואל ה"ק אין עושין מי מלח מרובין אבל עושה הוא מי מלח מועפין: א"ר יוםי והלא הוא הילמי בין מרובין בין מועמין: איבעיא להו רבי יוםי לאסור או להתיר אמר רב יהודה להתיר מדלא קתני רבי יוםי אוםר א"ל רבה הא מדקתני סיפא ואלו הן מי מלח המותרין מכלל דר' יוםי לאסור אלא אמר רבה לאסור וכן אמר רבי ווחנן לאסור תניא נמי הכי אין עושין מי מלח מרובין לתת לתוך הכבשין שבתוך גיסטרא אבל עושה הוא מי מלח מועמין ואוכל בהן פתו ונותן לתוך התבשיל א"ר יוםי וכי מפני שהללו מרובין והללו מועמין הללו אסורין והללו מותרין יאמרו מלאכה מרובה אסורה מלאכה מועמת מותרת אלא אלו ואלו אסורין הן ואלו הן מי מלח המותרין נותן שמן ומלח או שמן ומים ובלבד שלא יתן מים ומלח לכתחלה: (עזין צנון ואתרוג סימן): תני רבי יהודה בר חביבא יאין עושין מי מלח עזין מאי מי מלח עזין רבה ורב יוסף בר אבא דאמרי תרווייהו כל שהביצה צפה בהן וכמה אמר אביי תרי תילתי מילחא ותילתא מיא למאי עבדי לה א"ר אבהו למורייםא תני רבי יהודה בר חביבא אין מולחין צנון וביצה בשבת רב חזקיה משמיה דאביי אמר יצנון אסור וביצה מותרת אמר רב נחמן מריש הוה מלחנא פוגלא אמינא אפסודי קא מפסידנא ליה דאמר שמואל פוגלא חורפי מעלי כיון דשמענא להא דכי אתא עולא ואמר במערבא מלחי יכישרי כישרי יממלח לא מלחנא מבולי ודאי ממבילנא תני ר' יהודה בר חביבא אתרוג צגון וביצה אילמלא קליפתן החיצונה אינן יוצאין מבני מעיים לעולם כי אתא רב דימי אמר מעולם לא מבע גברא בימא דסדום אמר רב יוסף הפוכה סדום והפוכה מילה גברא הוא דלא מבע כשורא מבע אמר ליה אביי לא מיבעיא קאמר לא מבעיא כשורא דאפילו בכל מימות שבעולם לא טבע אלא אפילו גברא דטבע בכל מימות שבעולם בימא דסדום לא מבע למאי נפקא מינה כי הא דרבין הוה שקיל ואזיל אחוריה דרבי ירמיה אגורא דימא דסדום אמר ליה מהו למימשי מהני מיא בשבת א"ל שפיר דמי מהו למימץ ולמיפתח אמר ליה זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דאמר ר' זירא זימנין א"ל משמיה דרב מתנה וזימנין אמר לה משמיה דמר עוקבא ותרווייהו משמיה דאבוה דשמואל ולוי אמרין חד אמר היין בתוך העין אסור על גב העין מותר וחד אמר ירוק תפל [אפילו] על גב העין אסור תסתיים דאבוה דשמואל הוא דאמר יין בתוך העין אסור על גב העין מותר מדאמר שמואל שורה אדם פיתו ביין ונותנו על גב העין בשבת דשמיעא ליה ממאן לאו דשמיעא ליה מאבוה ולימעמיך הא דאמר שמואל רוק תפל אפי' ע"ג העין אסור דשמיעא ליה ממאן אילימא דשמיעא ליה מאבוה אלא לוי ולא חדא אמר אלא חדא שמיעא ליה מאבוה וחדא שמיעא ליה מלוי ולא ידעינן הי מאבוה הי מלוי אמר מר עוקבא אמר שמואל ישורה אדם קילורין מע"ש יונותן על גב עיניו בשבת ואינו חושש בר ליואי הוי קאי קמיה דמר עוקבא חזייה דהוה מייץ ופתח אמר ליה יכולי האי ודאי לא שרא מר שמואל שלח ליה רבי ינאי למר עוקבא לישדר לן מר מהגך קילורין דמר שמואל שלח ליה שדורי משדרגא לך דלא תימא צר עין אנא אלא הכי אמר שמואל מובה מיפת צונן שחרית ורחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית מכל קילורין שבעולם תניא נמי הכי אמר רבי מונא משום רבי יהודה מובה מיפת צונן שחרית ורחיצת שידים ורגלים ערבית מכל קילורין שבעולם הוא היה ָאומר סביר לעין סתיקצץ יד לחומם תיקצץ יד לפה תיקצץ יד לאוזן תיקצץ ייד לחסודה תיקצץ ביד לאמה תיקצץ ליד לפי מבעת תיקצץ יד

עין אסור. דמוכחא מילחא דלרפואה דאילו לרחילה מאיס. להכי נקט רוק תפל לפי שהוא חזק ומרפא: וליטעמיך כו'. א"כ לוי ולא חדא אמר בתמיה והא חדא משמיה אתמר כדאמרן: שורה. במים: קילורין. לוזי"א בלע"ז: ונוסן ע"ג עיניו. דלדידיה כיון דאלרכוה לשרותה מע"ש איכא היכא היכרא וליכא למיגזר ומאן דחזינהו סבר דרחילה בעלמא היא דכסבר שהוא יין: כולי האי ודאי לא שרא. דמוכחא מילתא: מר עוקבא הוה שכיח גבי מר שמואל ואב ב"ד היה בימיו כדאמרינן לעיל (דף יה. ובמועד קטן דף טו:): עיפה אונן. לתת בעיניו: ורחילא ידים ורגלים בחמין ערבית. נמי מאירה העינים: הוא היה אומר. ר' מונא: יד לעין. שחרית קודם שיטול ידיו: חיקלץ. נוח לו שתקלץ שרוח רעה שורה על היד ומסמתו וכן כולן: לחסודה. ריבדא דכוסילתא פלימא"ה בלע"ז: לפי טבעת. נקב הרעי שעגול כטבעת: חיקלץ. ולא תגע שוב בעין או באוון קודם נטילה: לגיגית

:סעיף ד